

Forn de Teules del Puig

Gisclareny

Ubicació

Comarca:	Berguedà
Lloc/Adreça:	Entre el Puig i Murcurols a l costat d'un torrent del Puig i sota el camp del Prat
Emplaçament	Pista de Bagà a Gisclareny. Prendre trencall del Puig i passat el Puig (1km) al costat del torrent
Alçada:	1022
Coordenades:	
Latitud:	42.26351
Longitud:	1.80009
UTM Est (X):	401037
UTM Nord (Y):	4679731

Classificació

Número de fitxa	08093 - 65
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Obra civil
Estil / època:	Medieval Gòtic
Segle	XIV-XVII
Estat de conservació	Regular
Notes de conservació:	Es conserva en bon estat i té la part baixa coberta de terra i vegetació. Mancaria una excavació acurada per acabar-ho de documentar correctament i veure si n'hi ha mes d'un.
Protecció	Inexistent
Accés	Fàcil
Ús actual:	Altres
Titularitat	Privada
Titular:	08092A005000790000YX
Autoria de la fitxa	Pere Cascante i Torrella
Data de registre de la fitxa:	dt., 05/11/2019 - 01:00

Descripció

Antic forn de teules i ceràmica del Puig. Es conserva al marge dret del torrent del Puig en un revolt al costat de la pista que puja a Murcurols i mig cobert de vegetació. El forn de planta més aviat oval i circular i amb un diàmetre de 3,5 a 4 m, està construït amb aparell de pedra mal treballada i escairada, unida amb argamassa de calç i col·locada en flades més aviat regulars. La boca és de mida rectangular i està composta per una obertura coronada en llinda de pedra d'un sol bloc. La coberta està formada per una falsa cúpula construïda amb lloses de pedra, unides en sec i col·locades a "plec de llibre". Damunt seu hi ha una coberta de terra i vegetal. Segurament l'orifici o obertura conservada correspon a la part de càrrega ja que tot fa pensar que encara existeix una part inferior coberta de terra i propera al torrent que corresponia amb la cambra de combustió. La graella per la qual permetia carregar la ceràmica recent tornejada i deixar passar la calor provinent de la cambra de combustió està completament coberta de vegetació i no és visible. Al costat del forn hi ha uns marges des dels quals es deuria extreure l'argila i escampat en el camp de dalt es poden veure restes de rebuigs de teules i ceràmiques.

Observacions:

Segons els estudis realitzats fins a l'actualitat aquest tipus de forn es construïa al costat de cursos d'aigua per facilitar la seva combustió. Constaven de dues parts ben diferenciades; la cambra de combustió i la part de la càrrega. La primera era a la part més baixa i consistia en una fornall que es connectava amb la segona part per mitjà d'una graella que permetia que l'oxigen circulés i pogués coure la producció. En funció de l'oxigen que entrava a la cambra de càrrega, la producció podia ser oxidant, reduïda o oxidant i reductora (FÂBREGA i ENFADAQUE, A; 2009. Dovella. P- 4-10). Sembla que en aquest forn a banda de ceràmica es produïa també teules i maons. Forns de caracatrestiques similars s'han trobat a Berga (Riu i riu

Història

Segons Serra i Vilaró aquest forn de teules es va començar a utilitzar a partir del segle XIV ja que abans d'aquesta data no hi ha cap referència de teules ni de ceràmica. Segons Serra les cases es deurien cobrir mitjançant lloses de pedra o fang. La primera data que esmenta teules és de 1344 quant els còsols encarreguen al clavari de Bagà la compra de 1000 teules de Berga per al castell de Bagà (CASCANTE i TORRELLA, P. (2003) Bagadanum III. Serra i Vilaró esmenta que el 1344 els còsols de Bagà van emprar 12 drs en una saca en la qual va ser portada argila o terra a Berga per tal que els terrissers d'aquesta vila examinessin si era bona per a fer teules. El 1336 hi ha un mestre teuler que col·locava teules a l'església de Sant Esteve de Bagà i cobrava un jornal de 3 ss i 3 diners (Serra i Vilaró, j; 1989. Ob cit. Llibre II. P-423). Referent a l'església sembla ser que i després de la intervenció arqueològica practicada a la seva coberta (Cascante i Torrella, P, 2010) es va interpretar que la posada en funcionament del forn de teules del Puig va canviar el projecte de cobriment que va passar de ser de llosa de pedra a teula. Aquesta hipòtesi es va confirmar en la troballa de les empremtes per a col·locar les teules a la meitat oest de l'església així com els fragments de teules d'aquests forns (CASCANTE I TORRELLA, P ;2010). Segons la documentació de Bagà el segle XV, 2000 teules valien 6 lliures. A més consta segons la documentació que el Clavari va encarregar a Domanyo dels Vyales mestre teuler de fer 1000 teules al castell de Bagà. Segons consta aquestes teules van ser fabricades a Bagà "compri per las mulas que volian tirar la teula dell forn teuler, unas fondas 1s VI drs" (Serra i Vilaró, J, 1989. Llibre II P-423) No s'han trobat més referències d'aquest forn. Tant sols que serví per fabricar les teules del santuari de Paller i possiblement també dels Banyadors.

Bibliografia

- BOLÓS I MASCLANS , J (1984). Ceràmica grisa i terrissa popular a la Catalunya medieval. Acta Historica i archeologica medievalia. Universitat de Barcelona.
- CASCANTE I TORRELLA, P (2000). El palau dels Pinós. Anàlisi i estudi de l'edifici. Bagadanum miscel·lània. Vol III.
- CASCANTE I TORRELLA, P; 2010. "Memòria de la intervenció arqueològica de la restauració de la coberta i campanar de l'església de Sant Esteve de Bagà". Diputació de Barcelona
- SERRA I VILARÓ , J (1989). Les Baronies de Pinós i Mataplana. Investigació als seus arxius. Llibres I, II i III.
- DDAA (2009). "El forn del carrer de l'hospital i la producció de ceràmica comuna vidriada monocroma i de vaixel·la verda a la Barcelona del segle XIII" Quarhis 07.
- DDAA (1998). Ceràmica medieval i post medieval. Circuits productius i seqüències culturals. DDAA (1997). Ceràmica medieval catalana. El monument document. Servei de Patrimoni Arquitectònic Local de la Diputació de Barcelona.

